

Sygn. akt III KK 213/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)

SSN Andrzej Siuchniński (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga,
w sprawie **M. Ż.**

skazanego z art. 190 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 10 sierpnia 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 1 grudnia 2021 r., sygn. akt IV Ka 531/21,,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Gryfinie

z dnia 20 stycznia 2021 r., sygn. akt II K 316/20,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gryfinie wyrokiem z dnia 20.01.2021 r., sygn. II K 316/20, uznał M. Ż. za winnego czynów z art. 190 § 1 k.k. w zb. z art. 193 k.k. w zb. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., z art. 190 § 1 k.k. w zb. z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i z art. 160 § 1 k.k. w zb. z art. 178a § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 190 § 1 k.k., za które wymierzył mu odpowiednio kary: 6 miesięcy pozbawienia wolności, 3 miesiące pozbawienia wolności, roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, 3 miesiące pozbawienia wolności. Na podstawie art. 85 § 1 k.k. i 86 § 1 k.k. połączył wymierzone jemu kary i wymierzył karę łączną 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 41 a § 1 k.k. orzekł wobec niego zakaz kontaktowania się z P. M. i zakaz zbliżania do niej na odległość mniejszą niż 30 metrów na okres 3 lat. Na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł też zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 10 lat, zaś na podstawie art. 43a § 2 kk orzekł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w wysokości 5.000 złotych, natomiast na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem opisanym w pierwszym punkcie zarzutu poprzez zapłatę na rzecz P. M. kwoty 2005 złotych.

W apelacji obrońca oskarżonego zarzucił Sądowi Rejonowemu w Gryfinie, naruszenie przepisów postępowania, które to naruszenie miało wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, to jest art. 410 k.p.k. w zw. z art. 92 § 1 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1-3 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k. poprzez naruszenie prawa oskarżonego do obrony, w sposób uniemożliwiający kontrolę instancyjną orzeczenia, albowiem w świetle treści uzasadnienia orzeczenia doszło do pozbawienia możliwości wywiedzenia zarzutów apelacyjnych, gdyż zarówno ocena dowodów, uzasadnienie podstawy prawnej orzeczenia, uzasadnienie wymiaru kary za wszystkie czyny, przypisane w zaskarżonym wyroku, zawarte w tym uzasadnieniu nie dotyczą przedmiotowej sprawy w jakiegokolwiek części. W następstwie tego zarzutu obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gryfinie.

Wyrokiem z dnia 01.12.2021 r., sygn. IV Ka 531/21, Sąd Okręgowy w Szczecinie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

Od tego wyroku kasację wywiódł obrońca skazanego, zarzucając „rażące naruszenie prawa, które to naruszenie miało wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 455a kpk w zw. z art. 424 kpk w zw. z art. 433 § 1 kpk w zw. z art. 445 § 1 kpk w zw. z art. 6 kpk poprzez ich niewłaściwe zastosowanie skutkujące przyjęciem, iż w sytuacji w której obrońcy doręczono odpis uzasadnienia o treści nie dotyczącej przedmiotu sprawy brak jest podstaw do uchylenia orzeczenia, tudzież brak jest podstaw do podjęcia przez sąd odwoławczy czynności umożliwiających skarżącemu ponowne złożenie środka zaskarżenia (poprzez wydanie sądowi I instancji stosownych zarządzeń), zaś w przypadku braku podjęcia takich czynności, wadliwość uzasadnienia doręzonego jest wadliwością nieuzasadniającą uchylenie tego orzeczenia w rozumieniu art. 455a kpk, podczas gdy właściwa wykładnia przedmiotowych przepisów winna prowadzić do wniosku, iż wobec treści art. 433 § 1 kpk i art. 445 § 1 kpk skarżący ma prawo do apelacji w określonym momencie, a wyznaczone granice zaskarżenia są wiążące, co tym samym w sytuacji w której sąd doręcza uzasadnienie nie dotyczące sprawy, apelujący nie ma prawnej możliwości uzyskania kolejnego terminu i skonturowania zakresu zaskarżenia środka odwoławczego bez właściwej ingerencji sądu odwoławczego, zaś w przypadku braku takiej ingerencji (poprzez wydanie sądowi I instancji stosownych zarządzeń o dokonaniu prawidłowego doręczenia odpisu uzasadnienia), wadliwość doręzonego odpisu uzasadnienia sądu polegająca na tym, że dotyczy ono w znaczącej treści innej sprawy nie sposób kwalifikować jako uchybienia uzasadnienia rozumianego zgodnie z treścią art. 455a kpk w zw. z art. 424 kpk, co w efekcie prowadzi do naruszenia prawa do obrony poprzez wyłączenie możliwości kontroli instancyjnej orzeczenia i faktycznego pozbawienia możliwości wyznaczenia granic zaskarżenia apelacji dotyczącej konkretnej sprawy”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja jest zasadna.

W sprawie bezspornym jest fakt, że stronom postępowania (zarówno obrońcy jak i prokuratorowi) Sąd meriti przesłał wersję uzasadnienia wyroku znacznie różniącą się od tej, która znajdowała się w aktach sprawy. Rację zatem należało przyznać skarżącemu, iż w sytuacji, w której sąd doręczył uzasadnienie nie dotyczące sprawy, apelujący został pozbawiony możliwości skonstruowania i wniesienia środka zaskarżenia o treści zmierzającej do weryfikacji instancyjnej w ustawowym terminie. Sąd odwoławczy odnotowując fakt, iż w tym zakresie doszło do naruszenia przepisów wskazanych przez obrońcę oskarżonego w zarzucie apelacyjnym błędnie uznał, że podnoszona okoliczność nie miała wpływu na treść wyroku Sądu I instancji. Oczywistą rację ma bowiem skarżący podnosząc, że nie sposób w tym zakresie zgodzić się z prezentowaną przez Sąd odwoławczy wykładnią art. 455a k.p.k., który to przepis stanowi, że nie można uchylić wyroku z tego powodu, że jego uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych w art. 424 k.p.k. W tej sprawie nie ma bowiem mowy o nieprawidłowo sporządzonym uzasadnieniu (co nie oznacza nieprawidłowości wyroku i nie może prowadzić automatycznie do jego uchylenia) tylko o doręczeniu stronom uzasadnienia o odmiennej treści od uzasadnienia znajdującego się w aktach sprawy. Tego, że w aktach sprawy znajduje się prawidłowe uzasadnienie, a strony są w posiadaniu wadliwych odpisów, nie sposób było kwalifikować jako uchybienia z art. 455a k.p.k.

Trzeba zgodzić się z tezą postawioną przez skarżącego, iż Sąd odwoławczy, nie czyniąc żadnych czynności zmierzających do zapewnienia możliwości złożenia apelacji (w ustawowym terminie) w oparciu o prawidłowe uzasadnienie, doprowadził do pozbawienia strony prawa do obrony.

Fundamentalnym obowiązkiem Sądu I instancji jest doręczyć stronie, na jej złożony w terminie wniosek, uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia. Pismo zawierające szereg luźnych uwag, w przeważającej części nie dotyczących sprawy, w której wniosek o uzasadnienie został złożony, stanowiąc w istocie komputerową sporządzoną „mieszaninę innych uzasadnień”, nie może zostać uznane za uzasadnienie, o którym mowa w art. 424 § 1 i 2 k.p.k., otwierające termin do wniesienia środka odwoławczego (tu apelacji). W konsekwencji Sąd odwoławczy miał obowiązek spowodować doręczenie obrońcy oskarżonego uzasadnienia

zaskarżonego orzeczenia Sądu I instancji i możliwość wniesienia apelacji. Pismo obrońcy, uznane za apelację, należało potraktować jako sygnalizację o braku doręczenia mu uzasadnienia wyroku, który zamierza skarżyć. Rozpoznanie przez Sąd odwoławczy sprawy w sytuacji, w której jedynie w aktach sprawy zalegało uzasadnienie wyroku Sądu I instancji, zaś obrońca nie przedstawił argumentacji apelacyjnej względem treści tego uzasadnienia z powodów przez niego niezawinionych, było niedopuszczalne jako naruszające prawo do obrony. Wadliwość działania Sądu I instancji, który w istocie uzasadnienia nie doręczył, jest oczywista i nie ma znaczenia to czy obrońca miał możliwość czy nie z zapoznaniem się z jego treścią w wyniku badania akt sprawy, zwłaszcza że oczywistością jest też, że niedopełnienie obowiązku przez obrońcę (co w tej sprawie miejsca nie ma) nie mogłoby prowadzić do skutków dla oskarżonego niekorzystnych.

Z omówionych wyżej względów zaskarżony wyrok należało uchylić i przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

(r.g.)

[ms]